

Sejm Ustawodawczy
R z e c z y p o s p o l i t e j P o l s k i e j
Sesja nadzwyczajna I r. 1947

Sprawozdanie Stenograficzne

z 1 posiedzenia Sejmu Ustawodawczego

w dniu 4 lutego 1947 r.

W a r s z a w a

1947

P o r z ą d e k d z i e n n y ;

- 1 Ukonstytuowanie się Sejmu.
2. Projekt ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej.

O b e c n i:

Prezydent Krajowej Rady Narodowej — Bolesław Bierut

Prezydium urzędujące:

Marszałek Senior	— Franciszek Trąbalski
Marszałek	— Władysław Kowalski
Wicemarszałek	— Stanisław Szwalbe
"	— Roman Zambrowski
"	— Wacław Barcikowski
Sekretarz tymczasowy	— Władysław Młotecki
"	— Władysław Rajkowski
Sekretarz	— Lesław Wysocki
"	— Stefan Bancerz

Przedstawiciele Rządu:

Prezes Rady Ministrów	— Edward Bolesław Osóbka-Morawski
I Wiceprezes Rady Ministrów i Minister Ziem Odzyskanych	— Władysław Gomułka
II Wiceprezes Rady Ministrów i Minister Rolnictwa i Re- form Rolnych	— Stanisław Mikołajczyk
Minister	— Józef Cyrankiewicz
" Obrony Narodowej	— Michał Żymierski
" Spraw Zagranicznych	— Wincenty Rzymowski
" Administracji Publicznej	— Władysław Kiernik
" Bezpieczeństwa Publicznego	— Stanisław Radkiewicz
" Skarbu	— Konstanty Dąbrowski
" Oświaty	— Czesław Wycech
" Pracy i Opieki Społecznej	— Adam Kuryłowicz
" Komunikacji	— Jan Rabanowski
" Przemysłu	— Hilary Minc
" Aproprowizacji i Handlu	— Jerzy Sztachelski
" Poczty i Telegrafów	— Józef Putek
" Sprawiedliwości	— Henryk Świątkowski
" Kultury i Sztuki	— Władysław Kewalski
Kierownik Ministerstwa Informacji i Propagandy	— Feliks Widy-Wirski
Minister Odbudowy	— Michał Kaczorowski
" Żeglugi i Handlu Zagranicz- nego	— Stefan Jędrychowski
" Lasów	— Stanisław Tkaczów

Podsekretarze Stanu:

w Prezydium Rady Ministrów
w Ministerstwie Obrony Narodowej

"	"	"	— Jakub Berman
"	"	"	— Piotr Jaroszewicz
"	"	"	— Marian Spychalski
"	Spraw Zagranicznych	"	— Karol Świerczewski
"	Administracji Publicznej	"	— Zygmunt Modzelewski
"	"	"	— Władysław Wolcki
"	Ziem Odzyskanych	"	— Aleksander Żaruk-Michalski
"	Bezpieczeństwa Publicznego	"	— Władysław Czajkowski
"	"	"	— Mieczysław Mietkowski
"	Skarbu	"	— Franciszek Jóźwiak
"	"	"	— Leon Kurowski
"	Oświaty	"	— Tadeusz Dietrich
"	"	"	— Eugenia Krassowska
"	"	"	— Halina Kuczkowska
"	Pracy i Opieki Społecznej	"	— Stanisław Trojanowski
"	"	"	— Edmund Giebartowski
"	Zdrowia	"	— Eugenia Pragierowa
"	"	"	— Bogusław Kozusznik
"	Rolnictwa i Reform Rolnych	"	— Tadeusz Michejda
"	"	"	— Stanisław Bieniek
"	Komunikacji	"	— Bolesław Podedworny
"	"	"	— Zygmunt Balicki
"	Przemysłu	"	— Wincenty Jastrzębski
"	"	"	— Henryk Golański
"	"	"	— Bolesław Rumiński
"	"	"	— Józef Salcewicz
"	Aprowizacji i Handlu	"	— Eugeniusz Szyr
"	"	"	— Czesław Nowiński
"	Poczt i Telegrafów	"	— Kazimierz Sokołowski
"	Sprawiedliwości	"	— Roman Pallasch
"	"	"	— Leon Chajn
"	Kultury i Sztuki	"	— Tadeusz Rek
"	Informacji i Propagandy	"	— Leon Kruczkowski
"	Odbudowy	"	— Jerzy Drewnowski
"	Żeglugi i Handlu Zagranicznego	"	— Juliusz Zakowski
"	"	"	— Ludwik Grossfeld
"	Lasów	"	— Kazimierz Petrusiewicz
"	"	"	— Kazimierz Iwanowski
Dyrektor Biura Kontroli przy Prezydium KRN			— Jan Michał Grubecki

Posłowie według załączonej do protokołu listy obecności.

(Początek posiedzenia o godz. 11 min. 5.)

(Przy dźwiękach Hymnu Narodowego wchodzi na salę Prezydent Krajowej Rady Narodowej ob. Bolesław Bierut i zajmuje miejsce przy stole prezydyjnym.)

Prezydent K. R. N. Bolesław Bierut:
Obywatele posłowie! Dzisiejsza uroczystość otwarcia powołanego z woli narodu Sejmu Ustawodawczego Odrodzonej Polski jest zakończeniem jednego z najdonioślejszych etapów w dziejach naszej Ojczyzny. Jest zakończeniem okresu najcięższej walki, jaką narodowi naszemu wypadło stoczyć w obronie swego istnienia.

Jesteście, Obywatele Posłowie, spadkobiercami ducha oporu, który ożywiał naród w najcięższych latach okupacji.

Jesteście spadkobiercami czynu zbrojnego, który okrył chwałą Naród Polski.

Jesteście spadkobiercami poprzedniczki Waszej — Krajowej Rady Narodowej, która tu, w podziemnej Warszawie, wykuwała drogę, prowadzącą Naród do wyzwolenia, kierującą go na jedynie słuszny szlak, wiodący do zwycięstwa i wielkości.

Krajowa Rada Narodowa miała odwagę wzięcia na siebie historycznej odpowiedzialności za Polskę w chwili najzacieklejszej walki, jaką wypowiedział nam hitlerowski wróg. Miała śmiałość wskazania drogi błędzącej po manowcach polskiej myśli politycznej. Krajowa Rada Narodowa w przeciwstawieniu do programu jej przeciwników i wrogów rzuciła hasło zjednoczenia wszystkiego, co żywe i zdrowe w społeczeństwie, w dążeniu do wspólnego wszystkim i świętego celu wyzwolenia Polski i oparcia Jej bytu na trwałych, niezniszczalnych fundamentach.

Krajowa Rada Narodowa i przez nią wyłonione organa władzy Narodu — pod-

jęły następnie wielką pracę budowy zrębów odrodzonego Państwa Polskiego, podjęły wraz z całym Narodem heroiczną pracę nad odbudową zburzonej Ojczyzny.

W tym krótkim okresie dokonane zostały wielkie reformy, ustalone zostały nasze granice. Spoglądając wstecz na przebyty już etap, postawmy pytanie, jaki jest bilans naszych wysiłków? Odrzućmy drugorzędne drobiazgowy spory i właśnie, które tak często zaciemniały prostemu człowiekowi istotny sens wielkich przełomowych procesów i wtedy stwierdźmy: byt nasz, nasza przyszłość oparta została na trwałych fundamentach; jak rzeka, która na skutek kataklizmu zmienia naturalne łóżysko i płynie krętymi wertepami, aby znów po wiekach, po nowej powodzi wrócić do prastarego koryta, tak Polska w rezultacie kataklizmu ostatniej wojny, który skruszył tamującą nasz normalny rozwój przemoc germańską, wróciła do swej kolebki.

Myśl polityczna Polski znalazła teraz kierunek zgodny z interesem Narodu i Państwa, rysujący perspektywę wspaniałego rozwoju. Równocześnie to, co w ciągu wieków było naszą klęską, że narodem w znaczeniu pełni praw była tylko garstka, że lud pracujący pozbawiony był możliwości decydowania o własnym losie — to uległo zasadniczej, radykalnej zmianie.

Głębokie, zasadnicze reformy, jakie leżały u podstaw odbudowującej się Polski, rozszerzyły pojęcie Narodu na miliony robotników i chłopów, nadały im po raz pierwszy w naszych dziejach pełne prawa świadomego uczestniczenia w tworzeniu materialnych i duchowych wartości, z któ-

rych buduje się wielkość i szczęście Narodu.

Jeśli Kołłataj i Kościuszko wołali, iż nie prędzej Polska będzie wolna, póki się lud nasz nie poczuje obywatelami we własnej Ojczyźnie, to dziś, po półtora wieku trwającej walce, możemy stwierdzić, że hasło to jest dziś przez nas w pełni realizowane.

Walka o rolę i znaczenie w narodzie człowieka pracy została wygrana, ale nie zakończona. Dla mas, dla demokracji, siła i wielkość Ojczyzny wiąże się jak najściślej z podniesieniem do najwyższego poziomu materialnego, kulturalnego i moralnego bytu warstw pracujących. Przyszłość Polski pragniemy oprzeć na potężnych i niewyczerpanych zasobach własnej siły twórczej polskiego robotnika, chłopą, inteligenta, pracownika umysłowego. Zdajemy sobie sprawę, że źródłem tej twórczej siły polskich mas ludowych może być tylko szybki wzrost ich kultury, jak najszybsze podniesienie obecnego poziomu ich ekonomicznego bytu, jak najczynniejszy ich udział w działalności Państwa, jak najbardziej wydajna czołowa rola w ogólnym życiu społecznym naszego kraju. Taki jest prosty i jak najkrócej sformułowany program społeczny i polityczny, który widniał na sztandarach demokracji polskiej zarówno w okresach jej walki o wolność i niepodległość narodu, jak i okresach jego wyzwolenia i suwerenności państwowej.

Czy programowi temu byliśmy wierni nie tylko w słowach, deklaracjach i hasłach propagandowych, lecz przede wszystkim w czynach i decyzjach, w codziennej, konkretnej pracy i walce? Oto, jak stoi zagadnienie.

Jeśli najbardziej nawet surowo, ale bezstronnie Sejm Ustawodawczy oceni dotychczasową pracę i osiągnięcia od powstania Krajowej Rady Narodowej do chwili obecnej — odpowiedź może wypaść tylko jedna: w wielkiej bitwie z siłami zacofania, przywileju i wyzysku, z siłami niszczytel-skimi — zwycięstwo odniosły siły postępu, siły twórcze. Zwyciężył Naród uosobiony w milionowych masach ludzi pracy, twórców i budowniczych.

Niezmierzone ofiary, poniesione w walce o wyzwolenie, gigantyczny wysiłek włożony w dzieło odbudowy Polski — to miara aktywności społeczeństwa, to miara związania wszystkich obywateli z wielkimi zadaniami i celami, jakie stoją przed Narodem.

Z dumą możemy stwierdzić, że demokracja ludowa wyzwoliła w Narodzie drżącą w nim wielką moc twórczą, dała płynąć tamowanemu dotąd potokowi, aby szybciej obracał koło naszej historii.

Któż inny w warunkach tak niesłychanych mógłby wykazać większy hart ducha, niż go wykazał Naród Polski w ciągu 6 lat okupacji hitlerowskiej? Kto byłby zdolny do większej jeszcze ofiarności patriotycznej od tej, jaką przejawiała bohaterska ludność naszej Stolicy w obronie Warszawy we wrześniu 1939 r. i w tragiczne dni powstania?

Gdzie jest kraj, w którym by żołnierz polski nie zadokumentował swej gotowości do oddania życia w walce o sprawę sojuszniczą, jeśli w jego umyśle wiązała się ona ze sprawą Polski? Jakież naród uporałby się sprawniej i szybciej z zadaniem osiedlenia kilku milionów swych obywateli w okolicznościach tak trudnych i niemal niewykonalnych, jak to musieliśmy uczynić my, przywracając Polsce ziemię odzyskaną? Któż szybciej i skuteczniej potrafiłby przywrócić Bałtykowi życie, uruchomić zdruzgotane porty, przekształcić Polskę w kraj morski?

Obywatele! To, co realizowaliśmy dotąd, wypływało z głębokich potrzeb kraju, było wypełnieniem testamentu najszlachetniejszych duchów Polski. Nie sięgaliśmy do obcych wzorów, ponieważ sięgać nie potrzebowaliśmy. Głęboka miłość Ojczyzny, głębokie zrozumienie doświadczeń historii naszego Narodu — to najlepsze wytyczne pracy, które — wierzę — i Wam będą oświeślały drogę.

Stoją przed nami zadania wielkie. Jesteśmy dopiero u progu tej ogromnej pracy, której ostatecznym wynikiem musi być pełna odbudowa kraju, stworzenie dla wszystkich obywateli warunków, w których zaspokojone będą wszystkie ich materialne i duchowe potrzeby. Musi być wreszcie uwydatniona siła Państwa i szacunek do niego wśród innych państw Europy i świata. Na takich podstawach oprzeć się może cały byt niepodległy Polski, jej pełna polityczna i gospodarcza suwerenność.

Dziś przed naszym pokoleniem historia postawiła tak wielkie ogólnonarodowe zadania, że skala ich i waga przerasta wszystkie, jakie kiedykolwiek stawały przed Narodem Polskim. Dziś warunki dla rozwiązania tych wielkich zadań ogólnonarodowych mogą stać się rychło bez porównania

lepsze i korzystniejsze niż w którymkolwiek innym okresie naszych dziejów.

Musicie, Obywatele Posłowie, wskrzesić ducha Sejmu Wielkiego, nawiązać do jego reformatorskich tradycji. Wielcy patrioci Sejmu Czteroletniego rozumieli, że tam, gdzie idzie o dobro narodu, o byt państwa, tam nie wolno liczyć się z przywilejami tej czy innej grupy, rozumieli, że dobrem dla narodu jest to, co uwzględnia interes całości lub co najmniej większości narodu.

Sejm Ustawodawczy odrodzonej, demokratycznej Polski winien stać się niejako kontynuatorem tych prac, które z górą półtora wieku temu podjął obóz patriotyczny w Sejmie Czteroletnim.

Porównywując te dwie epoki, nie można nie stwierdzić, w o ile lepszych i korzystniejszych warunkach będzie pracować Sejm obecny.

Mieliśmy w naszych dziejach wiele szlachetnych myśli, wiele ofiarnych, bohater-skich wysiłków, mieliśmy wielu mężów, którzy jasno widzieli przyszłość i drogi do niej wiodące, ale jakże rzadko dotąd zwycięstwo było udziałem tych twórczych duchów.

To zwycięstwo jest Waszym udziałem. Wasze prace nie będą tylko wskazaniem, nie będą tylko testamentem dla przyszłych pokoleń. Będą wykuwaniem w twardej skale nowego oblicza Polski, będą realną pracą, której każdy dzień będzie wydawał owoce.

Musicie skupić do tej pracy cały naród, zjednoczyć wszystkie jego siły.

Jednym z pierwszych aktów, jaki Rząd wniesie pod obrady Sejmu, będzie projekt ustawy amnestyjnej. Jest naszym wspólnym, gorącym pragnieniem, aby otwarcie Sejmu Ustawodawczego stało się bodźcem dla dziesiątków tysięcy Polaków na obczyźnie do powrotu do kraju, w którym wre praca nad odbudową.

Stoi przed Wami, Obywatele Posłowie, najszczytniejsze zadanie — opracowanie nowej konstytucji, konstytucji, która wcieli najpiękniejsze ideały polskich bojowników o wolność, a która wolna będzie od wad, jakich niemało widzieliśmy w naszej historii, konstytucji, która godna będzie bohaterskiego Narodu Polskiego.

Wam, Obywatele Posłowie, przypadło w udziale wcielanie w życie najwznioślejszych dążeń tych setek tysięcy bezimiennych bohaterów, którzy w walce o wolność

narodu oddali życie, abyśmy dziś w wolnej Ojczyźnie mogli znów podjąć pracę dla chwały i dobra Narodu Polskiego.

Zaszczytną funkcję Krajowej Rady Narodowej przekazuję Wysokiemu Sejmowi — jako najwyższemu organowi władzy Narodu. *(Oklaski.)*

„Na podstawie art. 25 ust. (1) i (2) Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r. w związku z art. 2 ustawy z dnia 11 września 1944 r. o kompetencji Prezydenta Krajowej Rady Narodowej (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 23), zmienionej ustawą z dnia 31 grudnia 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 97) — zwołuję Sejm Ustawodawczy, wybrany na skutek zarządzenia Prezydium Krajowej Rady Narodowej z dnia 12 listopada 1946 r. o przeprowadzeniu wyborów do Sejmu Ustawodawczego (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 322) — do miasta stołecznego Warszawy na dzień 4 lutego 1947 r.

Podpisane: Prezydent Krajowej Rady Narodowej Bolesław Bierut.

Prezes Rady Ministrów Edward Osóbka-Morawski.”

Na podstawie tego rozporządzenia ogłaszam Sejm Ustawodawczy za otwarty. *(Długotrwałe oklaski.)*

Proponuję Obywatelom Posłom uchwalenie nowego tekstu ślubowania poselskiego treści następującej:

„Ślubuję uroczyście jako poseł na Sejm Ustawodawczy według najlepszego rozumienia i zgodnie z sumieniem pracować dla dobra Narodu Polskiego, stać na straży jego praw demokratycznych i czynić wszystko w miarę sił i uzdolnień dla umocnienia niepodległości i rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej”.

Kto z Obywateli Posłów jest za tym tekstem ślubowania, zechce podnieść rękę. Wszyscy.

A zatem tekst nowego ślubowania został uchwalony jednomyślnie. *(Poseł ob. Mikolajczyk: Myśmy nie głosowali.)*

Wobec tego zapytuję, kto jest przeciwny temu tekstowi ślubowania? Nikt nie jest przeciwny? Kto się wstrzymał od głosowania? *(Posłowie z PSL podnoszą rękę.)*

Tekst ślubowania został uchwalony większością głosów.

Na Marszałka Seniora powołuję jednego z najstarszych wiekiem posłów ob. Tra-balskiego Franciszka.

Proszę Posła Obywatela Trąbalskiego o zbliżenie się do stołu prezydyjnego.

(Poseł Trąbalski podchodzi do stołu prezydyjnego.)

Proszę Obywatela Posła o powtarzanie za mną słów ślubowania *(czyta)*:

„Ślubuję uroczyście jako poseł na Sejm Ustawodawczy wedle najlepszego rozumienia i zgodnie z sumieniem pracować dla dobra Narodu Polskiego, stać na straży jego praw demokratycznych i czynić wszystko w miarę sił i uzdolnień dla umocnienia niepodległości i rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej.”

(Poseł Trąbalski powtarza za Prezydentem powyższe słowa ślubowania.)

Stwierdzam, że poseł ob. Trąbalski Franciszek złożył ślubowanie.

(Marszałek Senior Trąbalski Franciszek obejmuje przewodnictwo.)

Marszałek Senior: Wysoka Izbo! Jestem dumny, że jako poseł z ziem odzyskanych mam zaszczyt przewodniczyć w tej Wysokiej Izbie do wyboru Marszałka.

Jestem dumny, że nasz program i nasza działalność, a przede wszystkim rok 1892, kiedy to w listopadzie w Paryżu zapadła uchwała walki o ustrój demokratyczny i walki o niepodległość Polski, *(Oklaski)* jestem dumny, że ten nasz program roku 1892 został spełniony i że dziś w tej nowej Izbie zebrał się Sejm nie reakcyjny, ale Sejm nowej Polski demokratycznej. Jestem dumny, że spełniliśmy ten testament, który nam zostawili Waryński, Pietrusiński, Ossowski, którzy ginęli na szubienicy i pomimo, że im stryczek zakładano na szyję, krzyčeli: Niech żyje niepodległość Polski! I to hasło, ten testament został wypełniony.

Jestem dumny, że w tej nowej Polsce nie ma dziś systemu kapitalistycznego, nie ma reakcji, ale jest dziś Rząd i Państwo demokratyczne.

I dlatego, Szanowni Obywatele, powinniśmy dążyć do tego, aby ten nowy Sejm pracował nad odbudowaniem naszego Państwa, aby starał się również zjednoczyć całe społeczeństwo polskie we wspólnej pracy nad rozbudową Państwa.

Jeżeli Hitler — jak już wspomniał Prezydent Bierut — wyniszczył 6 milionów obywateli polskich, to naszym świętym obowiązkiem jest, aby sprowadzić te masy Po-

laków, które pozostają jeszcze za granicą, przede wszystkim w Stanach Zjednoczonych, abyśmy mogli wspólnie rozbudować Polskę tak silną i potężną, aby żaden wróg nie mógł w nią uderzyć. Jeżeli będziemy w tym duchu pracowali, to jestem pewny, że i nasza Polska stanie się taką, jakiej sobie życzymy, będzie Polską demokratyczną i nikt, żaden wróg nie będzie w stanie jej zniszczyć.

To były słowa, które chciałem powiedzieć. *(Oklaski.)*

Powołuję na sekretarzy posłów: ob. Młoteckiego Władysława i ob. Rajkowskiego Władysława.

Proszę Obywateli Sekretarzy o zajęcie miejsc przy stole prezydyjnym.

Przystępujemy do porządku dziennego: Ukonstytuowanie się Sejmu.

Przede wszystkim poproszę Obywateli Posłów o złożenie ślubowania.

Proszę wszystkich Obywateli Posłów o powstanie. *(Wszyscy wstają.)*

Proszę o powtarzanie za mną tekstu ślubowania *(czyta)*:

„Ślubuję uroczyście jako poseł na Sejm Ustawodawczy według najlepszego rozumienia i zgodnie z sumieniem pracować dla dobra Narodu Polskiego, stać na straży jego praw demokratycznych i czynić wszystko w miarę sił i uzdolnień dla umocnienia niepodległości i rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej.”

(Następujący posłowie powtarzają za Marszałkiem-Seniorem przytoczone wyżej słowa ślubowania:

- 1) Abramowicz Edward
- 2) Adamowski Leon
- 3) Alła Ludwik
- 4) Ajnenkiel Eugeniusz
- 5) Albrecht Jerzy
- 6) Alster Antoni
- 7) Arczyński Marek Ferdynand
- 8) Augustyn Józef
- 9) Baczewski Jan
- 10) Bojkowski Antoni
- 11) Banach Kazimierz
- 12) Banaczyk Władysław
- 13) Bancerz Stefan
- 14) Bańczyk Stanisław
- 15) Baranowski Feliks
- 16) Baranowski Wincenty
- 17) Barcikowski Wacław
- 18) Baryła Marian

- 19) Beluch — Beloński Józef
- 20) Beniger Stanisław
- 21) Berman Jakub
- 22) Bęben Bronisław
- 23) Bieniek Stanisław
- 24) Bień Aleksy
- 25) Bień Józef
- 26) Bieńkowski Witold
- 27) Bieńkowski Władysław
- 28) Bierut Bolesław
- 29) Bigus Antoni
- 30) Blak Józef
- 31) Blinowski Franciszek
- 32) Bocheński Aleksander
- 33) Bodalski Mieczysław
- 34) Bońka Stanisław
- 35) Borowiec Marian ks.
- 36) Bosiakowa Romana
- 37) Bożek Arkadiusz
- 38) Bromboszcz Henryk
- 39) Bryja Wincenty
- 40) Brzeziński Stefan
- 41) Buczek Michał
- 42) Burdzy Jan
- 43) Burski Aleksander
- 44) Cendrowski Stefan
- 45) Chaba Józef
- 46) Chabaj Kazimierz
- 47) Chadaj Paweł Edward
- 48) Chajn Leon
- 49) Chełchowski Hilary
- 50) Chodkiewicz Kazimierz
- 51) Chorążyna Hanna
- 52) Cieślak Stanisław
- 53) Cieślik Adolf
- 54) Chwaliński Piotr
- 55) Cyrankiewicz Józef
- 56) Czechowicz Eugeniusz
- 57) Czerwiński Marian
- 58) Czyżowski Kazimierz
- 59) Ćwik Tadeusz
- 60) Dachów Mikołaj
- 61) Dąb Adolf
- 62) Dąb-Kocioł Jan
- 63) Dąbek Paweł
- 64) Dąbrowicz Henryk
- 65) Dąbrowski Jan
- 66) Dąbrowski Konstanty
- 67) Dąbrowski Stefan
- 68) Dechnik Józef
- 69) Dietrich Tadeusz
- 70) Dobosz Stanisław
- 71) Dobrowolski Henryk
- 72) Dobrowolski Hieronim
- 73) Dobrowolski Stanisław
- 74) Dobruś Edward
- 75) Domański Jan
- 76) Domański Jerzy
- 77) Drag Adam

- 78) Drewnowski Jerzy
- 79) Drobner Bolesław
- 80) Drzewiecki Bronisław
- 81) Dubiel Józef
- 82) Duniak Stanisław
- 83) Dura Lucjusz
- 84) Dworakowski Władysław
- 85) Dybowski Stefan
- 86) Dzendzel Henryk
- 87) Fijałkowski Wiesław
- 88) Flacht Piotr
- 89) Formas Franciszek
- 90) Frankowski Jan
- 91) Gacki Henryk
- 92) Gać Stanisław
- 93) Gajewski Piotr
- 94) Galiński Antoni
- 95) Gallas Kazimierz
- 96) Gancarczyk Jan
- 97) Gancarczyk Wilhelm
- 98) Gancarczykowa Stanisława
- 99) Gellert Piotr
- 100) Gesing Roman
- 101) Głowacki Lucjan
- 102) Gomulka Władysław
- 103) Górny Alfred
- 104) Grajek Czesław
- 105) Gronkiewicz Jan
- 106) Gross Stanisław
- 107) Grossfeld Ludwik
- 108) Groszyński Kazimierz
- 109) Grubecki Jan
- 110) Grzeczmarowski Józef
- 111) Gumiński Wacław
- 112) Guzik Leszek
- 113) Gwiazdowicz Michał
- 114) Gwis Alfons
- 115) Hałas Stanisław
- 116) Hiziowa Emilia
- 117) Hochfeld Julian
- 118) Ignatowski Andrzej
- 119) Izydorczyk Jan
- 120) Jabłoński Henryk
- 121) Jacek Andrzej
- 122) Jachowicz Kazimierz
- 123) Jagiełło Stanisław
- 124) Jagiełło Władysław
- 125) Jagusz Stanisław
- 126) Jankowski Leon
- 127) Janusz Stanisław
- 128) Jaremczuk Stanisław
- 129) Jarosz Feliks
- 130) Jaroszek Stefan
- 131) Jaroszewicz Piotr
- 132) Jasiuk Andrzej
- 133) Jaszcukowa Maria
- 134) Jaworska Helena
- 135) Jaworski Marian
- 136) Jerzyk Emil

137) Jędrychowski Stefan	196) Kuczewski Władysław
138) Jodłowski Jerzy	197) Kulczyński Stanisław
139) Jonsik Wacław	198) Kulisiewicz Jan
140) Józwiak Franciszek „Witold“	199) Kulka Jan
141) Jura Albin	200) Kupczyński Bronisław
142) Jurek Jan	201) Kurkiewicz Władysław
143) Jurkowski Stanisław	202) Kuroczko Eustachy
144) Juskiewicz Aleksander	203) Kurpiewski Karol
145) Kaczocha Józef Aleksander	204) Kuryłowicz Adam
146) Kaczorowski Michał	205) Kurzela Gwidon
147) Kaliszewski Stanisław	206) Kuszko Eugeniusz
148) Kamiński Franciszek	207) Kuzańska — Obrączkowska Maria
149) Karaczewski Artur	208) Kwiatkowski Eugeniusz
150) Karbowiak Jan	209) Kwiatkowski Stanisław
151) Karpala Stanisław	210) Labus Wiktor
152) Kaźmierczak Józef	211) Langer Antoni
153) Kępczyński Wincenty	212) Laskowski Stanisław
154) Kiernik Władysław	213) Lechowicz Włodzimierz
155) Kiszczyński Józef	214) Leś Józef
156) Kisiel Jan	215) Lewandowicz Jan
157) Kisiel Marian	216) Lewińska Pelagia
158) Kita Adolf	217) Lityński Marian
159) Klecha Jan	218) Loga-Sowiński Ignacy
160) Kliszko Zenon	219) Lukrec Henryk
161) Kloc Bronisław	220) Łabuz Józef
162) Kłosiewicz Wiktor	221) Łakomiec Ignacy
163) Kłuszyńska Dorota	222) Łyżnik Zofia
164) Koj Jan	223) Maciejewski Józef
165) Kołakowski Tomasz	224) Marczakowa Felicja
166) Kołodziej Antoni	225) Maj Andrzej
167) Kołodziejczyk Henryk	226) Majkutowicz Władysław
168) Kołodziejski Henryk	227) Makowski Wacław
169) Koral Tadeusz	228) Makuch Julian
170) Korboński Stefan	229) Malczyński Wiktor
171) Korga Leon	230) Małolepszy Stanisław
172) Korzycki Antoni	231) Mańkowski Franciszek
173) Koss Piotr	232) Marzec Mieczysław
174) Kosydarski Władysław	233) Maślanka Józef
175) Kotek — Agroszewski Stanisław	234) Mazur Franciszek
176) Kotar Stanisław	235) Mazur Stanisław
177) Kowalczyk Stanisław	236) Michałowicz Mieczysław
178) Kowalewski Stanisław	237) Michejda Tadeusz
179) Kowalik Władysław	238) Michurski Czesław
180) Kowalski Aleksander	239) Mijał Kazimierz
181) Kowalski Jan	240) Mikołajczyk Stanisław
182) Kowalski Władysław	241) Mikulski Henryk
183) Kozusznik Bogusław	242) Minc Hilary
184) Krajewski Jakub	243) Minor Marian
185) Kramarz Józef	244) Mirek Jan
186) Krassowska Eugenia	245) Mitura Antoni
187) Krochmal Jan	246) Młotecki Władysław
188) Król Franciszek	247) Modzelewski Zygmunt
189) Król Jan Aleksander	248) Morawski Jerzy
190) Kruczkowski Leon	249) Moskwa Zygmunt
191) Krygier Alfred	250) Motyka Lucjan
192) Krzewniak Andrzej	251) Nadobnik Kazimierz
193) Krzyżanowski Adam	252) Nagórski Wiktor
194) Kubiak Julian	253) Nałkowska Zofia
195) Kubicki Aleksander Marian	254) Nantka-Namirski Paweł

- 255) *Nieszporek Ryszard*
256) *Nijak Franciszek*
257) *Nowacki Jerzy*
258) *Nowak Roman*
259) *Nowak Tadeusz*
260) *Nowakowski Antoni*
261) *Nowicka Małgorzata*
262) *Nowicki Marian*
263) *Obrączka Ryszard*
264) *Ochab Edward*
265) *Okrajni Wawrzyniec*
266) *Okulicki Wincenty*
267) *Olchowicz Aleksander*
268) *Oleszczak Witold*
269) *Olszewski Stefan*
270) *Ordyniec Józef*
271) *Orłowska Edwarda*
272) *Orłowski Bolesław*
273) *Osiecki Stanisław*
274) *Osóbka-Morawski Edward*
275) *Ozga-Michalski Józef*
276) *Palczewski Jan*
277) *Paszkiewicz Gustaw*
278) *Pawełczyk Roman*
279) *Pelczarski Wojciech*
280) *Piaskowski Stanisław*
281) *Pieprzyk Józef*
282) *Pietrusiński Józef*
283) *Pietrzak Bolesław*
284) *Pietrzakowa Władysława*
285) *Pilchowa Rozalia*
286) *Piotrowski Antoni*
287) *Piotrowski Jan*
288) *Piotrowski Roman*
289) *Piwowska Irena*
290) *Podedworny Bolesław*
291) *Podniesińska Wanda*
292) *Podrygałło Stanisław*
293) *Pol Maria*
294) *Polewka Adam*
295) *Polkowski Wacław*
296) *Pokora Wojciech*
297) *Pokrzywa Jan*
298) *Popiel Mieczysław*
299) *Popławski Stanisław*
300) *Potapczuk Marian*
301) *Praga Rafał*
302) *Pragierowa Eugenia*
303) *Przetacznik Eugeniusz*
304) *Przytuła Józef*
305) *Pszczółkowski Edmund*
306) *Pszczółkowski Teofil*
307) *Putek Józef*
308) *Raabe Henryk*
309) *Rabanowski Jan*
310) *Radkiewicz Stanisław*
311) *Radziwiłł Krzysztof*
312) *Rajkowski Władysław*
313) *Rak Jan*
314) *Rapacki Adam*
315) *Rapaczyński Kazimierz*
316) *Rataj Julian*
317) *Reczek Włodzimierz*
318) *Rek Tadeusz*
319) *Rękas Michał*
320) *Rękas Stefan*
321) *Roch-Kowalski Franciszek*
322) *Rogala Witold*
323) *Rózański Józef*
324) *Rumiński Bolesław*
325) *Rusinek Kazimierz*
326) *Rustecki Jan*
327) *Ruszczyczka Otylia*
328) *Rutkowski Stefan*
329) *Rzymowski Wincenty*
330) *Saciłowski Wacław*
331) *Sack Józef*
332) *Sadłowski Julian*
333) *Sadrakula Adam*
334) *Sakowski Stanisław*
335) *Schiller Leon*
336) *Siemek Józef*
337) *Sieradzki Aleksy*
338) *Słoń Józef*
339) *Sobol Wacław*
340) *Sokorski Włodzimierz*
341) *Sokół Bolesław*
342) *Spychalski Marian*
343) *Stachnik Franciszek*
344) *Stachoń Roman*
345) *Stasiak Stanisław*
346) *Stawiński Wincenty*
347) *Stefański Stanisław*
348) *Stęplewski Stanisław*
349) *Strusińska Krystyna*
350) *Strzałkowski Karol*
351) *Strzelecki Ryszard*
352) *Swornowski Władysław*
353) *Szałkowski Janusz*
354) *Szcześniak Józef*
355) *Szczyrek Jan*
356) *Szedrowicz Władysław*
357) *Słezak Faustyn*
358) *Sztachelska Irena*
359) *Sztachelski Jerzy*
360) *Szuldentrei Michał*
361) *Szwalbe Stanisław*
362) *Szyćko Aleksander*
363) *Szymanek Piotr*
364) *Szymanowski Wacław*
365) *Szymanowski Zygmunt*
366) *Szymański Edward*
367) *Świątkowski Henryk*
368) *Świerczewski Karol*
369) *Tabor Jan*
370) *Taborowicz Andrzej*
371) *Tilgner Damazy*
372) *Tkaczów Stanisław*

373) Tkocz Karol
 374) Tołwiński Stanisław
 375) Tomasiak Józef
 376) Tomczyk Zofia
 377) Trąbalski Franciszek
 378) Tront Józef
 379) Trzebiński Henryk
 380) Tupalski Marian
 381) Turek Tadeusz
 382) Tureniec Mieczysław
 383) Turski Stanisław
 384) Wachowicz Henryk
 385) Waleron Andrzej
 386) Wanat Wacław
 387) Wasowski Józef
 388) Wągrowski Mieczysław
 389) Wąsik Wincenty
 390) Wenclik Witold
 391) Wende Jan Karol
 392) Wioncek Tomasz
 393) Widy-Wirski Feliks
 394) Wierusz-Kowalski Jan
 395) Wilandt Jan
 396) Wilanowski Jan
 397) Wilanowski Stefan
 398) Witaszek Jan
 399) Witaszewski Kazimierz
 400) Witcs Andrzej
 401) Witos Ludwik
 402) Witoszka Jan
 403) Włodek Bronisław
 404) Wojas Paweł
 405) Wojciechowski Stanisław
 406) Wojewoda Wojciech
 407) Wolski Władysław
 408) Wołek Józef
 409) Wójcicki Franciszek
 410) Wójcicki Henryk
 411) Wójcik Adam
 412) Wójcik Józef
 413) Wójcik Stanisław
 414) Wrona-Merski Stanisław
 415) Wróblewski Zenon
 416) Wycech Czesław
 417) Wyrzykowski Henryk
 418) Wysocki Lesław
 419) Wysocki Mieczysław
 420) Zagórski Stanisław
 421) Zajączkowski Zdzisław
 422) Zakrzewski Henryk
 423) Zambrowski Roman
 424) Zawadzki Aleksander
 425) Zduńczyk Włodzimierz
 426) Zientek Jerzy
 427) Żak Adam
 428) Żarek Stanisław
 429) Żerkowski Jan
 430) Żmijewski Franciszek
 431) Żmijko Stefan

432) Żółkiewski Stefan
 433) Żółkowski Wacław
 434) Żułowski Zygmunt
 435) Żymierski Michał

Marszałek Senior: Stwierdzam, że słubowanie zostało dokonane.

Obecnie przystępujemy do wyboru Prezydium Sejmu.

Najpierw dokonamy wyboru Marszałka Sejmu.

Proponuję przeprowadzenie wyboru na podstawie przepisów art. 8 regulaminu obrad Sejmu z roku 1923.

Proszę Obywatela Sekretarza o odczytanie tego artykułu.

Sekretarz poseł Rajkowski (czyta): „Marszałka wybiera Sejm bezwzględną większością głosów obecnych posłów.

Jeżeli w pierwszym głosowaniu żaden kandydat nie uzyska tej większości, następuje wybór ściślejszy pomiędzy pięcioma kandydatami, którzy otrzymali największą liczbę głosów.

Jeżeli i w drugim głosowaniu żaden kandydat nie uzyska większości, następuje ściślejszy wybór między dwoma kandydatami, którzy osiągnęli największą liczbę głosów.

W razie równości głosów rozstrzyga przy wszystkich wyborach los.

Wybrany Marszałek obejmuje natychmiast swoje czynności.”

Marszałek Senior: Kto z Obywateli Posłów jest przeciwny przeprowadzeniu wyboru Marszałka Sejmu na podstawie przepisu odczytanego przed chwilą art. 8 regulaminu obrad Sejmu z roku 1923? Sprzeciwu nie słyszę. Uważam, że Izba zgodziła się na moją propozycję.

Proszę Obywateli Posłów o składanie kandydatur na stanowisko Marszałka Sejmu Ustawodawczego.

Głos ma poseł ob. Szymanek.

Posel Szymanek: W imieniu klubów poselskich: Stronnictwa Ludowego, Polskiej Partii Robotniczej, Polskiej Partii Socjalistycznej, Stronnictwa Demokratycznego, Polskiego Stronnictwa Ludowego „Nowe Wyzwolenie” i Stronnictwa Pracy zgłaszam kandydaturę ob. Władysława Kowalskiego na Marszałka Sejmu Ustawodawczego. *(Długotrwałe oklaski.)*

Marszałek Senior: A więc została zgłoszona kandydatura posła ob. Władysława Kowalskiego.

Czy są jeszcze inne kandydatury? Nikt więcej kandydatur nie zgłasza.

Przystępujemy zatem do głosowania. Ponieważ została zgłoszona tylko jedna kandydatura na Marszałka Sejmu w osobie ob. Władysława Kowalskiego, proponuję przeto dokonanie wyboru przez akklamację. *(Długotrwałe oklaski.)*

Właśnie zwrócono się do mnie, że poseł ob. Mikołajczyk prosił o głos jeszcze przed przyjęciem wyboru przez akklamację.

Poseł ob. Mikołajczyk ma głos.

Poseł Mikołajczyk: Wnoszę o głosowanie tajne za pomocą kartek. *(Głos: Wniosek przez akklamację już przyjęty.)*

Marszałek Senior: Poddaję wniosek posła ob. Mikołajczyka pod głosowanie. Kto jest za tym wnioskiem? *(Głos: Wniosek spóźniony.)* Mniejszość. A więc wniosek upadł. *(Oklaski.)*

Stwierdzam zatem, że Izba wybrała posła ob. Władysława Kowalskiego Marszałkiem Sejmu. *(Długotrwałe oklaski, posłowie wstają i śpiewają: „O cześć wam, panowie magnaci“.)*

Proszę Obywatela Marszałka Sejmu o objęcie przewodnictwa.

(Marszałek Sejmu ob. Władysław Kowalski obejmuje przewodnictwo.)

Marszałek: Wysoka Izbo! Obdarzony zaufaniem Wysokiej Izby, obejmuję przewodnictwo w przekonaniu, że Wysoka Izba dopomoże mi do należytego wypełnienia moich obowiązków.

Ze swej strony oświadczam, że na powierzonym mi posterunku strzec będę praw i godności Wysokiej Izby.

W wyborach 19 stycznia Naród zatwierdził linię polityczną, ustaloną Manifestem Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, linię, która dała Polsce granice nad Odrą i Nisą, która prowadzi Naród do świetności, a Państwo Polskie do wspaniałego rozwoju i rozkwitu. Doceniając znaczenie zmian, jakie zaszły w Polsce, masy chłopskie oświadczyły w dniu 19 stycznia,

że nie życzą sobie powrotu dawnych stosunków, które utrzymywały chłopów w wiecznej niewoli politycznej, w nędzy i upokorzeniu, przez hamowanie dopływu na wieś postępu, oświaty i kultury. Masy chłopskie potwierdziły, że nie życzą sobie więcej powrotu na wieś feudałów szlacheckich, którzy wnosili tam atmosferę średniowiecza, a dla całego narodu i Państwa stanowili niepotrzebny ciężar, wyzyskując źródła dochodów Państwa dla własnych korzyści.

Masy robotnicze również opowiedziały się za utrwaleniem prawa do nieskrępowanego kulturalnego rozwoju oraz prawa do wolnej, twórczej pracy w podstawowych, a wyzwolonych od pasożytujących kapita-listycznych karteli, ośrodkach przemysłowych.

W duchu nowej Polski wypowiedziała się inteligencja pracująca, która w nowej rzeczywistości polskiej znajdzie warunki dla swoich twórczych myśli i twórczych wysiłków.

Wysoka Izbo! Naród Polski, powierzając 19 stycznia 1947 r. opiekę nad swoim losem i nad Polską Sejmowi Ustawodawczemu, przez zatwierdzenie dotychczasowej polityki Krajowej Rady Narodowej i Rządu dał Sejmowi nakaz utrwalenia zdobytych przez Naród praw demokratycznych i reform społecznych. Nakaz ten obowiązuje również i w polityce zagranicznej, a to przez wyrażone w głosowaniu żądanie dotrzymania i zacieśnienia sojuszków z państwami miłującymi pokój, zwłaszcza utrzymania sojuszu ze Związkiem Radzieckim jako główną rękojmią pokoju oraz nienaruszalności naszych granic zachodnich.

Naród Polski oczekuje teraz od Sejmu Ustawodawczego spełnienia nakazów, jakie nań nałożył w dniu 19 stycznia r. b. zarówno w polityce wewnętrznej jak i zagranicznej.

Wierzę głęboko, że Sejm nie zawiedzie pokładanych w nim przez Naród nadziei i że obowiązki swoje, zgodnie z wolą Narodu, wypełni. *(Oklaski.)*

Przystępujemy do wyboru Wicemarszałków i sekretarzy.

Proponuję przeprowadzenie wyboru na podstawie przepisu art. 9 regulaminu obrad Sejmu z r. 1923. *(Poseł Drobner: Obywatelu Marszałku, proszę o głos.)*

Głos ma poseł ob. Drobner.

Posel Drobner: W imieniu klubów poselskich Polskiej Partii Socjalistycznej, Polskiej Partii Robotniczej, Stronnictwa Demokratycznego, Stronnictwa Ludowego, Stronnictwa Pracy i Polskiego Stronnictwa Ludowego „Nowe Wyzwolenie” pozwalam sobie zgłosić następujące kandydatury na Wicemarszałków Sejmu Ustawodawczego: posła Stanisława Szwalbego (*Oklaski*) posła Romana Zambrowskiego (*Oklaski*), posła Wacława Barcikowskiego. (*Oklaski.*)

Marszałek: Proszę Sekretarza ob. Rajkowskiego o odczytanie art. 9 regulaminu.

Sekretarz poseł Rajkowski (czyta): „Art. 9. Następnie wybiera Sejm łącznie naprzód wicemarszałków, potem sekretarzy.

Wybrani są ci, którzy otrzymali więcej niż połowę głosów ważnych.

Jeżeli w pierwszym głosowaniu nie zostali wybrani wszyscy wicemarszałkowie, względnie wszyscy sekretarze, następuje wybór ściślejszy, do którego wchodzi ci, którzy otrzymali po wybranych najwięcej głosów, w liczbie nie większej niż dwóch na każde stanowisko do obsadzenia. Przy wyborze ściślejszym wybrani są ci, którzy otrzymali najwięcej głosów.

Jeżeli w pierwszym głosowaniu otrzymało absolutną większość więcej kandydatów, aniżeli jest stanowisk do obsadzenia, wybrani są ci, którzy otrzymali najwięcej głosów.

W razie równości głosów, rozstrzyga los.”

Marszałek: Głos ma poseł ob. Mikołajczyk.

Posel Mikołajczyk: Mimo moich poprzednich sprzeciwów co do aklamacji, Przewodniczący był łaskaw nie uwzględnić mojej uwagi. Chciałbym wobec tego wyjaśnić sytuację.

Klub Polskiego Stronnictwa Ludowego swoich kandydatur do Prezydium tego Sejmu nie zgłasza i w wyborach do Prezydium tego Sejmu udziału nie weźmie.

Marszałek: Przystępujemy do głosowania nad zgłoszonymi kandydaturami na Wicemarszałków Sejmu.

Zgłoszone zostały kandydatury posłów: ob. Stanisława Szwalbego, ob. Romana Zambrowskiego i ob. Wacława Barcikowskiego.

Czy są jeszcze inne kandydatury? Nikt więcej kandydatur nie zgłasza. Przystępujemy zatem do głosowania.

Zgodnie z przyjętą przez Izbę procedurą głosowania, przegłosujemy łącznie zgłoszone kandydatury na Wicemarszałków Sejmu. Ponieważ zgłoszono tyle kandydatur, ile jest stanowisk do obsadzenia, proponuję przeto dokonanie wyboru przez aklamację. Czy jest kto przeciwny mojej propozycji?

Posel Mikołajczyk: Sprzeciwiam się wyborom przez aklamację.

Marszałek: Jest sprzeciw. Kto chce zabrać głos przeciw wnioskowi posła ob. Mikołajczyka?

Posel Hochfeld: Proszę Obywateli Posłów, to jest sprawa porządkowa. Jeżeli jest sprzeciw, to wydaje mi się, że powinniśmy dokonać zwykłego głosowania.

Proszę o dokonanie zwykłego głosowania.

Marszałek: Zgłoszone zostały trzy kandydatury na Wicemarszałków Sejmu. Czy są jeszcze jakie wnioski? Innych kandydatur nie ma.

Kto jest za przyjęciem tych trzech kandydatur? Większość.

Wniosek przeszedł.

Zapytuję Obywateli Posłów: Szwalbego, Zambrowskiego i Barcikowskiego, czy wybór przyjmują?

Posel Szwalbe: Przyjmuję.

Posel Zambrowski: Przyjmuję.

Posel Barcikowski: Przyjmuję.

Marszałek: Zatem wybór Wicemarszałków został dokonany.

Obecnie przystępujemy do wyboru sekretarzy Sejmu. Proszę o zgłaszanie kandydatur.

Głos ma poseł ob. Domiński.

Posel Domiński: W imieniu klubów poselskich Polskiej Partii Robotniczej, Polskiej Partii Socjalistycznej, Stronnictwa Ludowego, Stronnictwa Demokratycznego,

Polskiego Stronnictwa Ludowego „Nowe Wyzwolenie” i Stronnictwa Pracy zgłaszam wniosek, żeby powołać sześciu sekretarzy w skład Prezydium Sejmu, a mianowicie ob. ob. posłów: Stanisława Kowalewskiego, Lesława Wysockiego, Józefa Ozgę-Michalskiego, Stefana Bancerza, Stanisława Kurkiewicza i Henryka Trzebińskiego. *(Okłaski.)*

Marszałek: Na sekretarzy Sejmu zostały zgłoszone kandydatury posłów: Stanisława Kowalewskiego, Lesława Wysockiego, Józefa Ozgę-Michalskiego, Stefana Bancerza, Stanisława Kurkiewicza i Henryka Trzebińskiego.

W myśl przyjętej procedury będziemy głosowali nad zgłoszonymi kandydaturami na sekretarzy Sejmu łącznie.

Kto jest za przyjęciem tego wniosku, zechce podnieść rękę. Większość.

Wobec tego zapytuję posłów Kowalewskiego Stanisława, Wysockiego Lesława, Ozgę-Michalskiego Józefa, Bancerza Stefana, Kurkiewicza Stanisława i Trzebińskiego Henryka, czy wybór przyjmują?

Posel Kowalewski Stanisław: Przyjmuję.

Posel Wysocki Lesław: Przyjmuję.

Posel Ozga-Michalski Józef: Przyjmuję.

Posel Bancerz Stefan: Przyjmuję.

Posel Kurkiewicz Stanisław: Przyjmuję.

Posel Trzebiński Henryk: Przyjmuję.

Marszałek: Zatem wybór sekretarzy został dokonany.

Na sekretarzy dzisiejszego posiedzenia powołuję posłów: Lesława Wysockiego i Stefana Bancerza.

Protokół i listę mówców prowadzi poseł Bancerz.

Mamy jeszcze do załatwienia zgłoszony przez Rząd projekt ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej. Druk powyższego projektu został Obywatelom Posłom rozdany.

Dla zreferowania powyższego projektu udzielam głosu posłowi ob. Jodłowskiemu.

Posel Jodłowski: Wysoka Izbo! Pierwszym doniosłym i najpilniejszym zadaniem, jakie wyrasta dzisiaj przed Sejmem Ustawodawczym po jego ukonstytuowaniu się, jest przeprowadzenie wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej.

Na podstawie ustawy z dnia 11 września 1944 r. o kompetencjach przewodniczącego Krajowej Rady Narodowej funkcje Głowy Państwa w pierwszym okresie niepodległości sprawował Prezydent Krajowej Rady Narodowej. Na podstawie ustawy z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych funkcje Prezydium Krajowej Rady Narodowej wygasły z chwilą ukonstytuowania się Sejmu, a zatem zachodzi w tej chwili potrzeba powołania Prezydenta Rzeczypospolitej. W związku z tym wyłania się problem trybu postępowania przy wyborze Głowy Państwa. Przeprowadzenie wyboru Prezydenta RP na podstawie przepisów Konstytucji marcowej z 1921 r. oraz na podstawie ustawy z dnia 22 lipca 1922 r., zawierającej regulamin Zgromadzenia Narodowego, wobec zmienionych warunków rzeczywistości politycznej, nie może obecnie nastąpić.

Przepisy Konstytucji marcowej o wyborze Prezydenta i przepisy powołanej przeze mnie ustawy z 1922 r., zawierającej regulamin Zgromadzenia Narodowego, są dostosowane do parlamentu dwuizbowego. Uchwałą z dnia 30 czerwca 1946 r. powziętą przez znakomitą większość narodu w głosowaniu ludowym, ustrój parlamentarny nowego demokratycznego Państwa Polskiego został oparty na zasadzie jednoizbowości. Senat, jako instytucja przeżytkowa, stanowiąca instrument zachowawczych grup społecznych, wyeliminowanych drogą reform społeczno-ekonomicznych od wpływu na życie narodu, został zniesiony. Uchwała, zapadła w głosowaniu ludowym z 30 czerwca 1946 r., znosząc senat, stworzyła nowy stan prawno-polityczny w Polsce. Zgodnie z Manifestem Lipcowym PKWN do czasu uchwalenia nowej konstytucji stoimy nadal na gruncie podstawowych zasad Konstytucji marcowej. Referendum jednak zmieniło te zasady, jeżeli idzie o udział drugiej izby w życiu państwowym. Wola narodu wyrażona w formie bezpośredniej stoi ponad przepisami formalnymi wszelkich ustaw, choćby konstytucyjnych. Nie naród bowiem istnieje dla konstytucji, lecz konstytucja dla narodu. I dlatego żadne bariery formalnych przepisów prawnych nie mogą stać na drodze, na

której znajduje upust wola narodu. Dlatego nie czekając na uchwalenie nowej Konstytucji czy na formalną zmianę konkretnych przepisów Konstytucji marcowej, przeprowadziliśmy wybory tylko do jednej izby Sejmu Ustawodawczego i ten Sejm Ustawodawczy winien dokonać wyboru pierwszego Prezydenta Odrodzonej Rzeczypospolitej Polskiej. Z powodu przejścia z dwuizbowego systemu na system jednoizbowy zachodzi potrzeba dostosowania szczegółowych przepisów formalnych do nowej sytuacji parlamentarnej.

Ustawa, której projekt został Wysokiej Izbie zgłoszony, nie wprowadza zasadniczych zmian w stosunku do tych przepisów formalnych, które obowiązywały przy wyborze Prezydenta na podstawie Konstytucji z 1921 r., poza tym że dostosowała te przepisy do systemu jednoizbowego. Ustawa ta w pierwszym artykule nawiązuje do podstawowych założeń Konstytucji marcowej i Manifestu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z 22 lipca 1944 r. oraz do głosowania ludowego, przeprowadzonego w dniu 30 czerwca 1946 r. Ustawa ta przewiduje zgodnie z art. 39 Konstytucji dokonanie wyboru Prezydenta na okres 7-letni, to jest na okres wynikający z Konstytucji marcowej.

Wszystkie dalsze przepisy projektu ustawy regulują formalno-proceduralne kwestie, związane z samą techniką dokonania wyboru Prezydenta. Ponieważ druk z projektem ustawy został rozdany, nie będę referował szczegółowo przepisów, zaznaczając, że są one recepcją przepisów regulaminu Zgromadzenia Narodowego, zawartych w ustawie z 1922 r.

Z uwagi na historyczną doniosłość wyboru pierwszego Prezydenta RP wyrażam przekonanie, że zaprojektowana i zreferowana tutaj pokrótce ustawa, stanowiąca formalną podstawę do dokonania tego doniosłego aktu, jakim jest wybór pierwszego Prezydenta Odrodzonej Rzeczypospolitej, znajdzie u Wysokiej Izby pełne zrozumienie i uchwalona zostanie jednomyślnie w należytej powadze. (*Oklaski.*)

Marszałek: Udzielam głosu posłowi Mikołajczykowi.

Posel Mikołajczyk: Przystępując do dyskusji na temat ustawy konstytucyjnej o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej chciałbym w imieniu klubu poselskiego PSL określić stanowisko, jakie zajmujemy

zarówno w stosunku do tej ustawy, jak również stanowisko polityczne, jakie mamy zamiar zajmować w tym parlamencie.

Jeżeli chodzi o stanowisko polityczne, chcę zaznaczyć, że przy wchodzeniu do Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej powstałego po porozumieniu moskiewskim, postanowiliśmy sobie, dać jak najszersze dobrowolne poparcie i współpracę w szczególności najliczniejszym warstwom chłopskich dla prac i zamierzeń Rządu, zarówno na odcinku polityki zagranicznej, jak i przy odbudowie i zagospodarowywaniu kraju, przeprowadzeniu reform społeczno-gospodarczych, rychłej normalizacji stosunków i spokoju wewnętrznego.

Zadania przyjęte na siebie spełnialiśmy mimo przeszkód i fałszywych oskarżeń lojalnie, uczciwie, z pełnym zaparciem siebie i determinacją szerokich mas ludowych.

Porozumienie moskiewskie zawierało również zobowiązanie przeprowadzenia „wolnych i nieskrępowanych wyborów”, które zakończyć miały okres tymczasowości w Polsce.

Tymczasem, jak to Rada Naczelna PSL w swojej uchwale z dnia 2 lutego r. b. na podstawie znajomości rzeczy i posiadanych dowodów stwierdza, na całym obszarze Państwa od początku okresu wyborczego do dnia wyborów miały miejsce nadużycia.

PSL uczyniło ze swej strony wszystko, by wybory były czyste i mogły się odbyć w spokoju. Odpowiedzialność za złamanie zobowiązań danych Narodowi, że wybory w Polsce będą „wolne i nieskrępowane”, spada więc wyłącznie na partie zblokowane.

Wnieśliśmy przeciwko tym wyborom protesty we wszystkich okręgach wyborczych i będziemy dążyć do tego, by wybory te w całym kraju były uznane za nieważne. (*Wesołość. Przerywania. Marszałek dzwoni.*)

Marszałek: Proszę mówić o wyborze Prezydenta.

Posel Mikołajczyk: Właśnie chcę spełnić uczciwie to zadanie przez określenie najpierw naszego stanowiska politycznego, które prowadzi w konkluzji do zajęcia stanowiska przy ustawie konstytucyjnej. Jeszcze bowiem w październiku 1946 r. w uchwałach naszej Rady Naczelnej wyrazi-

liśmy obawę, że „wybory przeprowadzone z pogwałceniem ich swobody i czystości pogłębią napięcie polityczne i mogą wtrącić nasz kraj w nieopisany chaos.”

Dlatego też okres życia tego Sejmu powinien być jak najkrótszy.

Jeżeli mimo wszystko, co się stało, zasiedliśmy tu dzisiaj na tych ławach, to dlatego, że nie czujemy się tu wcale tą siłą, która w liczbie 28 posłów weszła na tę salę, ale siłą tych wszystkich, którzy nam zaufali — mimo wszystkich metod głosy nam oddali, którzy swą postawą, wiarą, praworządnością moralnie zwyciężyli.

Jesteśmy stronnictwem państwowotwórczym (*Wesołość.*) zarówno z tradycji, programu, jak i ideologii. Wierzimy, że życie nawet w okresach tymczasowości nie znosi pustki prawnej.

Nawet w tym okresie radą swą, krytyką rzeczową, a w konkretnych i słusznych wypadkach i czynnym poparciem na tej sali będziemy określać nasze stanowisko, zdążające do pełnej realizacji i dokończenia reform społecznych i gospodarczych, zgodnych z ideologią i programem stronnictwa oraz przebudowy i zagospodarowania kraju. (*Poseł Langer:* To referat polityczny. *Głos:* To nie odnosi się wcale do ustawy o wyborze Prezydenta.)

Stanowisko nasze będzie zdążać do poszanowania prawa, poszanowania godności i wolności człowieka i jak najrychlejszej normalizacji stosunków w Państwie, do obrony interesów wsi, zdążania do jej rozwoju, postępu, dobrobytu i znaczenia w Państwie jako podstawy rozwoju i dobrobytu wszystkich warstw społecznych demokratycznej Polski, współpracy nad pośłębieniem sojuszu polsko-radzieckiego, (*Wesołość.*) współpracy z państwami słowiańskimi, demokratycznymi państwami zachodnimi i wszystkimi narodami miłującymi pokój. (*Poseł Langer:* Jaki to ma związek z ustawą?)

Dążyć będziemy do uzyskania jak najrychlej pełnej zgody wszystkich przy traktacie pokojowym na słuszne i konieczne dla Polski i pokoju świata granice zachodnie Polski i pełnego zagospodarowania objętych przez Polskę ziem odzyskanych.

Wołamy dzisiaj również z tej trybuny o natychmiastowe zwolnienie z więzień wszystkich niewinnie aresztowanych obywateli....

Marszałek: Obywatelu Pośle, proszę mówić do rzeczy. (*Oklaski.*)

Poseł Mikołajczyk: Byliśmy zawsze i jesteśmy zwolennikami demokracji i prawa obywatela do wyznawania swych poglądów politycznych i potępiamy akcję nielegalną i podziemną.

Potępiamy terror stosowany wobec przeciwnika politycznego.

Poprzemy ustawę amnestijną mającą na celu stabilizację stosunków przy pełnym odizolowaniu elementów zbrodniczych i wrogich Państwu od obywateli, którzy będą mogli — zostawszy lojalnymi obywatelami — stanąć bez strachu do pełnej, twórczej pracy na rzecz Państwa.

Wierni swemu radykalnemu i postępowemu programowi i ideologii, współpracując nad zbliżeniem sfer ludowych, robotniczych i inteligencji pracującej — na tym odcinku, jako stronnictwo niezależne...

Marszałek: Na porządku dziennym mamy ustawę o wyborze Prezydenta, a Obywatel Poseł mówi o zupełnie innych sprawach.

Poseł Mikołajczyk: Już kończę i przechodzę do ustawy.

Klub poselski PSL w tym parlamencie będzie zwalczał jak zwykle wszelkie zło wszędzie tam, gdzie ono będzie się wciskać, pozytywnie odnosząc się w swej pracy i wysiłkach wszędzie tam, gdzie chodzi o interes narodu, jego rozwój, byt, o siłę, suwerenność i niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej.

Określiłem w ten sposób stanowisko polityczne klubu PSL, z którego jednak wyraźnie wynika, że uznajemy konieczność uzupełnienia wszelkich luk prawnych, z drugiej strony zgłoszący protesty odnośnie wyborów, stoimy na stanowisku, że ten parlament nie powinien ustalać instytucji i podejmować uchwał, z miejsca przesądzających kompletną trwałość pewnych rzeczy, których przesądzać nie powinien.

Dlatego też, jeżeli chodzi o tę ustawę konstytucyjną, to naszym zdaniem powinna być zachowana inna kolejność. Powinno być tak, ażeby najpierw była uchwalona mała konstytucja, jako całość, a nie powinno się zaczynać od ustawy, która jakkolwiek mówi tylko o wyborze Prezydenta, to jednak art. 1 ustawy, przedłożonej nam w tej chwili, wykracza daleko poza te przepisy prawne, które stanowią o wybo-

rze Prezydenta Rzeczypospolitej. Wymienione tam są: KRN, podstawowe założenia Konstytucji z 17 marca 1921 r., Manifest PKWN, wyniki głosowania ludowego.

Kwestionując sposób przeprowadzenia wyborów do tego Sejmu, pragniemy, aby dokonane obecnie zmiany, potrzebne ze względu na luki prawne, nie przesądzały pewnych rzeczy.

Jedynym źródłem, wymienionym tutaj jako podstawa prawna, jest Konstytucja z marca 1921 r. przez wszystkich uznana. Nie można się tu kierować dowolnością interpretacji, tylko trzeba się kierować faktycznie wszystkimi podstawowymi założeniami tej Konstytucji. Nie będę wchodził w przypominanie przepisów tej Konstytucji, zwłaszcza że wydaje mi się, że dużo lepiej zreferował to referent ustawy, który w ogóle nad pewnymi przepisami Konstytucji przeszedł do porządku dziennego. Wolę jasne, uczciwe postawienie kwestii, w oświadczeniu, że coś nie obowiązuje, aniżeli powoływanie się w przepisach prawnych na rzecz, która rzekomo obowiązuje, a w praktyce obowiązującą nie jest.

Chcielibyśmy zwrócić uwagę, jak dalece w art. 1 przesadzono pewne zagadnienia, które na pewno zahaczają o zagadnienie małej konstytucji.

W myśl Konstytucji z 1921 r. władzą zwierzchnią jest naród. W projekcie nam w tej chwili przedłożonym mówi się, że Sejm Ustawodawczy jest suwerenną władzą narodu polskiego. (*Głos: Jest organem.*) Czytam z projektu i dlatego też mogę ustosunkować się tylko do tego porównywując projekt ustawy konstytucyjnej i inne. Tu jest powołanie się na Manifest PKWN, a tam jest jeszcze inne określenie roli Sejmu Ustawodawczego. Mianowicie mówi się tam, że przy stwarzaniu KRN i PKWN było działanie na podstawie Konstytucji z 17 marca 1921 r., jedynie obowiązującej Konstytucji, uchwalonej legalnie i prawnie.

Mówi się o Sejmie Ustawodawczym, który jako „wyraziciel woli narodu” uchwali nową konstytucję. Chcę więc zapytać, co obowiązuje: czy przepis Konstytucji, która mówi, że władzą jest naród, czy projekt, który mówi o Sejmie Ustawodawczym jako suwerennej władzy narodu, czy też projekt Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, który mówi o Sejmie Ustawodawczym jako wyrazicielu woli narodu.

Być może, Obywatele powiedzą, że w pośpiechu pewne rzeczy może nie zostały właściwie ujęte, ale w każdym razie nie może być początek prac parlamentarnych, początek tego Sejmu przy tak zasadniczej ustawie załatwiony w ten sposób, jak to się proponuje.

Chciałbym zwrócić jeszcze uwagę na projektowaną formułę, dotyczącą ślubowania Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Pragnę przy tej okazji wyrazić ubolewanie, że projekt ślubowania poselskiego był nam nieznany, bo jestem głęboko przekonany, że gdybyśmy go znali, potrafilibyśmy wprowadzić do niego odpowiednie poprawki. Powtarza się to również w formie przysięgi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Mówi się tam, że Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej rzetelnie będzie pracował dla dobra Narodu, a praw demokratycznych Rzeczypospolitej święcie przestrzegał.

Tak jest. Niewątpliwie istnieją w Polsce jeszcze i obowiązują prawa niedemokratyczne. Muszę powiedzieć, że my jako PSL-owcy skutki tych niedemokratycznych ustaw sanacyjnych, a w szczególności ustawy o zgromadzeniach, odczuliśmy dotkliwie na swej skórze w czasie tych wyborów. Trzeba sobie jednak jasno i wyraźnie powiedzieć: nie może istnieć trwały, permanentny, okres rewolucji prawnej. Trzeba zacząć od porządnego opracowania zasad prawnych, które mają obowiązywać.

Czy to znaczy, że chcemy wyrzucić ze słownika te słowa „praw demokratycznych Rzeczypospolitej”? Widzę, że Koledzy od razu powiedzą: Aha, rozumiemy, chodzi o demokratyczne prawa. Nie chodzi o to. Uważam, że jeżeli istnieją w Polsce prawa niedemokratyczne, trzeba je zmienić, a są one pewno takie mimo to, że muszę przyznać, że pod tym względem w ustawodawstwie prawnym wiele zostało zrobione przez Ministra Sprawiedliwości. Moim zdaniem trzeba powiedzieć krótko: „Prezydent Rzeczypospolitej jest zobowiązany przestrzegać święcie wszystkich praw Rzeczypospolitej Polskiej”, a jeżeli są prawa niedemokratyczne, należy je najpierw zmienić, bo przy pewnej płynności prawnej istniejącej w Polsce i przy zdolnościach interpretacyjnych stwarza to niesłychane niebezpieczeństwo utrzymania tylko parawanu prawnego przy trwałym istnieniu nieuregulowanych stosunków między rządzącymi a rządzonymi.

Dlatego też kończąc, chciałbym oświadczyć w imieniu klubu Polskiego Stronnictwa Ludowego, że będziemy głosowali przeciwko tej ustawie.

Marszałek: Głos ma poseł Witold Bieńkowski.

Poseł Bieńkowski Witold: Wysoka Izbo! Godność Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej nie tylko wyznacza funkcje i stanowisko kierownika Państwa i Głowy Państwa. Godność ta wyznacza przede wszystkim reprezentowanie przez niego Narodu Polskiego. Godność ta zespala osobę Prezydenta z Narodem Polskim, z jego dążeniami, z jego aspiracjami, z jego prawami, z jego wierzeniami i obyczajami.

Naród Polski jest katolicki. Większość posłów, obecnych na tej sali, to są katolicy, to są chrześcijanie.

Kiedy mówię o ustawie o wyborze Prezydenta, chciałbym zwrócić uwagę na art. 11, dotyczący ślubowania Prezydenta Rzeczypospolitej.

Sprawa ślubowania Prezydenta nie jest drobną. Formuła ślubowania świadczy o zespoleniu osoby Prezydenta z pewnymi cechami narodu, z jego wiarą, z jego prawami moralnymi i obyczajowymi. Naród jest chrześcijański i Prezydent winien ślubować Bogu, tak jak większość narodu ślubuje Bogu w najważniejszych sprawach swego życia.

Sądzę, że żaden akt ustawodawczy, żaden regulamin nie może stwarzać jakichkolwiek przedziałów między narodem a Prezydentem. Sądzę, że formuła ślubowania winna uwzględnić te prawa nadrzędne, którymi kieruje się naród i winna dać Prezydentowi możliwość ślubowania na wartości nadrzędne, na te wartości, które są dla narodu święte.

Dlatego w imieniu Katolicko-Społecznego Klubu Poselskiego wnoszę do łaski marszałkowskiej poprawkę, dotyczącą zmiany art. 11 projektu ustawy o wyborze Prezydenta przez zmianę formuły ślubowania na formułę, zawartą w art. 54 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 roku. Formuła ta brzmi *(czyta)*:

„Przysięgam Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej Jedynemu, i ślubuję Tobie, Narodzie Polski, na urządzie Prezydenta Rzeczypospolitej, który obejmuje,

praw Rzeczypospolitej, a przede wszystkim Ustawy Konstytucyjnej święcie przestrzegać i bronić; dobru powszechnemu Narodu ze wszystkich sił wiernie służyć; wszelkie zło i niebezpieczeństwo od Państwa czujnie odwracać; godności imienia polskiego strzec niezachwianie; sprawiedliwość względem wszystkich bez różnicy obywateli za pierwszą sobie mieć cnotę; obowiązkom urzędu i służby poświęcić się niepodzielnie. Tak mi dopomóż Bóg i Święta Syna Jego Męka. Amen.”

Proszę Wysoką Izbę o uchwalenie tej poprawki.

Marszałek: Czy kto z Posłów pragnie zabrać głos? Nikt głosu nie żąda.

Zarządzam 10-minutową przerwę.

(Przerwa w posiedzeniu od godz. 12 min. 25 do godz. 12 min. 55.)

Marszałek: Wznawiam posiedzenie.

Udzielam głosu posłowi ob. Szymankowi.

Poseł Szymanek: Przez Katolicko-Społeczny Klub Poselski zgłoszona została poprawka.

Jakie może być uzasadnienie tej poprawki?

Posłowie są przedstawicielami całego narodu polskiego i w starej Konstytucji, na którą się powołujemy, i w dawnym ślubowaniu nie było takiego wyrażenia, że poseł ślubował w imię takie czy inne. Zwyczajnie, poseł ślubował na wierność narodowi.

Jeżeli chodzi o ślubowanie Prezydenta, kluby Stronnictwa Ludowego i Polskiej Partii Robotniczej zgadzają się na dodanie na końcu po słowach „poświęcić się niepodzielnie” słów „Tak mi dopomóż Bóg.” Ponieważ uważamy, że Prezydent reprezentuje cały naród polski i wszystkich katolików, uważamy za słuszne dodać te słowa.

Marszałek: Głos ma poseł ob. Rusinek.

Poseł Rusinek: Wysoka Izbo! Nikt w narodzie i nikt tu na tej sali nie zakwestionuje faktu, że naród polski w swej większości jest narodem katolickim. Ale nikt w narodzie i nikt na tej sali nie zakwestionuje prawdy, że obok wyznania rzymsko-katolickiego są także inne wyznania religijne i jest także znaczna, bardzo znaczna, liczba obywateli bezwyznaniowych.

Ponieważ warunkiem zasadniczym jest uszanowanie praw obywatelskich wszystkich, nie możemy zamykać drogi do urzędu Prezydenta wszystkim obywatelom, a w ich liczbie także i obywatelom innych wyznań, obywatelom bezwyznaniowym.

Z tych więc zasadniczych względów klub Polskiej Partii Socjalistycznej wypowiada się przeciw tej poprawce, przy głosowaniu wstrzyma się od głosowania i opowiada się za pełnym brzmieniem tekstu przysięgi, zawartym w art. 11. *(Oklaski.)*

Marszałek: Głos ma poseł ob. Domiński.

Poseł Domiński: Wysoka Izbo! Stosunek klubu Stronnictwa Pracy do ustawy konstytucyjnej o wyborze Prezydenta jest pozytywny. Uważamy, że ustawa konstytucyjna o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej jest początkiem utrwalenia praworządności w Polsce, jest początkiem normalizacji życia w kraju. Klub nasz będzie głosował za ustawą.

Oдноśnie poprawki, popieramy stanowisko zgłoszone przez posła ob. Witolda Bienkowskiego. Nas nie przekonują argumenty posła ob. Rusinka, że w Polsce jest wiele wyznań. Panującym wyznaniem jest rzymsko-katolickie. *(Głos: Nie ma panującego.)* Dla Kolegi nie ma, dla mnie jest. *(Głos: Panującym jest naród.)*

Konstytucja z 1921 roku, jako podstawa prawna naszej działalności łącznie z Manifestem Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, odróżnia dwie formy ślubowania: forma ślubowania dla posłów i forma ślubowania dla Prezydenta, jako wyższa forma, która wiąże Prezydenta z narodem. Uważamy, że ta forma jest prawna, że Prezydent winien złożyć przysięgę przed narodem za pośrednictwem Kościoła.

Będziemy głosowali za ustawą w brzmieniu dotychczasowym z poprawką posła ob. Bienkowskiego.

Marszałek: Głos ma poseł ob. Mikołajczyk.

Poseł Mikołajczyk: Chciałbym ustosunkować się do poprawek. Jeżeli chodzi o wprowadzenie słowa „Bóg” do formuły przysięgi Prezydenta, Polskie Stronnictwo

Ludowe do tego zagadnienia ustosunkowuje się pozytywnie.

W sprawie tej, która tu była poruszana, nie zgadzam się z pojęciem, iż potrzeba powoływać się na panującą religię, ale faktem jest, że ogromna większość społeczeństwa, którego interesów i praw strzec będzie Prezydent, jest i katolicka i chrześcijańska, i dlatego to w niczym nie obraża przekonań religijnych czy też braku przekonań religijnych u niewierzących, gdy słowo „Bóg” znajdzie się w formule przysięgi Prezydenta RP. Byłoby bardzo źle widziane przez naród polski, gdyby naród polski spostrzegł, że nabożeństwa oficjalne odbywane są przy udziale dostojników państwowych, że obrazki Matki Boskiej Częstochowskiej znajdują się nawet na ulotkach przedwyborczych, a później, kiedy się mówi o przysiędze Prezydenta, że będzie „święcie” przestrzegał, nie mówi się w imię jakiej świętości, jeżeli słowo „Bóg” zostało z tej przysięgi wypuszczone. *(Oklaski.)*

Marszałek: Czy w tej sprawie pragnie kto zabrać głos? Nikt głosu nie żąda.

Udzielam głosu referentowi.

Poseł Jodłowski: Wysoka Izbo! Nie będę podejmował dyskusji nad projektem ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej na tak szerokiej płaszczyźnie, na jaką tę dyskusję usiłował sprowadzić poseł ob. Mikołajczyk.

Pomijam te wszystkie momenty o charakterze politycznym, które w moim przekonaniu są niepotrzebne w tej dyskusji, natomiast chciałbym ustosunkować się do tych konkretnych momentów, które zostały w toku dyskusji podniesione.

Ob. poseł Mikołajczyk zakwestionował w art. 1 określenie Sejmu Ustawodawczego jako suwerennej władzy narodu. Rzec polega na nieporozumieniu, albowiem w art. 1 tego projektu ustawy zawarte są słowa: „Sejm Ustawodawczy, jako organ zwierzchniej władzy Narodu Polskiego.” Takie określenie nie może budzić najmniejszej wątpliwości ani też zastrzeżeń.

W dalszym ciągu ob. poseł Mikołajczyk zakwestionował w rocie przysięgi określenie „praw demokratycznych.” Wysoka Izbo! Wydaje mi się, że nie możemy różnicować dziś w Polsce demokratycznej naszych praw i dzielić je na demokratyczne

i niedemokratyczne. Musimy stać na stanowisku, że duch ustawodawstwa noworodzonej Polski, Polski ludowej, jest demokratyczny i że ustawodawstwo, owiane tym duchem, musi nosić miano ustawodawstwa demokratycznego. Jeżeli są nawet jakieś ustawy, pozostałe z dawnych, przedwrześniowych czasów, które mogą budzić te czy inne zastrzeżenia, to ustawy te będą musiały ustąpić miejsca przepisom szczerze demokratycznym. Tym niemniej jest rzeczą przesądzoną, że ogólny duch praw i prawodawstwa nowej Rzeczypospolitej Polskiej jest demokratyczny i użycie w tej rocie ślubowania Prezydenta określenia „praw demokratycznych” ma znaczenie zasadnicze, znaczenie symboliczne.

Dlatego sprzeciwiam się skreśleniu tych słów.

Co się tyczy poprawki, zgłoszonej przez posła Bieńkowskiego i poprawki zgłoszonej przez przedstawiciela Stronnictwa Ludowego, to muszę zaznaczyć, że występuję tu jako sprawozdawca z ramienia sześciu partii, a ponieważ odnośnie tej sprawy zarysowały się pewne różnice stanowisk w ustosunkowaniu do tych poprawek przez poszczególne kluby poselskie — ze stanowiska referenta zabierać tu głosu nie będę.

Na zakończenie chciałbym zaproponować Wysokiej Izbie przyjęcie tej ustawy w trybie skróconym, a mianowicie po przegłosowaniu zgłoszonych poprawek — o przyjęcie ustawy en bloc we wszystkich trzech czytaniach. *(Oklaski.)*

Marszałek: Przystępujemy do głosowania nad poprawką Katolicko-Społecznego Klubu Parlamentarnego, który wnosi do projektu ustawy konstytucyjnej o wyborze Prezydenta, żeby w art. 11 projektu usunąć słowa: „ślubuję uroczyście... poświęcić się niepodzielnie”, a wprowadzić na to miejsce pełne i całkowite brzmienie art. 54 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 r., poczynając od słów: „Przysięgam Bogu Wszechmogącemu...”

Kto z Obywateli Posłów jest za tą poprawką, zechce podnieść rękę. Mniejszość. Kto jest przeciw tej poprawce? Większość.

Poprawka upadła.

Jest jeszcze poprawka, wniesiona przez posła Szymanka, żeby uzupełnić art. 11 słowami: „Tak mi dopomóż Bóg”.

Kto jest za tą poprawką, zechce podnieść rękę. Dziękuję. Kto jest przeciw? Dziękuję. Kto się wstrzymuje od głosowania? *(Poseł Kliszko: Proszę o głos w sprawie głosowania.)* Proszę.

Poseł Kliszko: Należałoby przy tym głosowaniu dokonać obliczenia głosów, bo cały szereg posłów głosowało przeciw, szereg zaś wstrzymało się od głosu.

Marszałek: Jest wniosek, żeby dokonać obliczenia głosów. Kto jest za tym wnioskiem, zechce podnieść rękę. Większość. Kto jest przeciw? Nikt.

Proszę Panów Sekretarzy o obliczenie głosów.

Zarządzam głosowanie nad poprawką posła Szymanka jeszcze raz.

Kto jest za poprawką posła Szymanka, zechce wstać.

(Po przeliczeniu głosów.)

Kto jest przeciw, zechce wstać.

(Po przeliczeniu głosów.)

Kto się wstrzymał od głosowania, zechce wstać.

(Po przeliczeniu głosów.)

Za poprawką posła Szymanka głosowało 210 posłów, przeciw — 4, wstrzymało się od głosowania — 122.

Wobec tego poprawka przeszła. *(Oklaski.)*

Przystępujemy do przegłosowania całości projektu ustawy wraz z przyjętą poprawką.

Kto jest za przyjęciem tego projektu ustawy wraz z powyższą poprawką, zechce wstać. Większość.

Projekt ustawy został w drugim czytaniu przyjęty.

Jest wniosek referenta o przystąpienie do trzeciego czytania projektu ustawy. Czy jest kto przeciw temu wnioskowi? Nikt.

Wobec tego głosujemy nad całością projektu ustawy w trzecim czytaniu.

Posłowie, którzy są za projektem ustawy, zechcą wstać. Dziękuję. Kto jest przeciw projektowi ustawy? Mniejszość. *(Głos na ławach PPS: Proszę o przeliczenie głosów.)* Wobec tego będziemy liczyli głosy.

Kto z Obywateli Posłów jest za całością projektu ustawy, zechce wstać. Proszę

Obywateli Sekretarzy o przeliczenie głosów.

(Po przeliczeniu.)

Kto jest przeciw projektowi ustawy, zechce wstać. Proszę o obliczenie głosów.

(Po przeliczeniu.)

Kto się wstrzymuje od głosowania?

(Po przeliczeniu.)

Za całością projektu ustawy głosowało posłów 358, przeciw — 26, wstrzymać się od głosowania 2 posłów.

Stwierdzam, że ustawa została przyjęta w pierwszym, drugim i trzecim czytaniu. *(Oklaski.)*

Proszę Posła Sekretarza o odczytanie depesz.

Sekretarz poseł Wysocki (czyta):

1) „Sydney. Prezydent Sejmu Ustawodawczego, Wiejska, Warszawa — W dniu pierwszej sesji prawdziwie demokratycznego Sejmu Ustawodawczego Liga Jedności Polskiej Australii łączy się z ziolkami w kraju w szczerej radości doniosłego zwycięstwa postępu nad wstecznictwem. Z głęboką admiracją życzymy powodzenia nieustrudzonym przywódcom dalszej owocnej pracy na chwałę narodu. Niech żyje silna, wolna, demokratyczna Polska. Niech żyją wypróbowani leaderzy Narodu Polskiego!

Mark Younger Prezes". (Oklaski.)

2) „Marszałek Senior Sejmu Ustawodawczego. Sejm-Warszawa. Społeczeństwo żyrdardowskie przesyła Sejmowi Ustawodawczemu Odrodzonej Polski życzenia owocnych obrad dla utrwalenia zasad i budowy prawdziwie demokratycznej, sprawiedliwej, postępowej i niezawisłej Rzeczypospolitej Ludowej.

Przewodniczący Miejskiej Rady Narodowej *Wójcicki*.

Prezydent Miasta *Kempista*." *(Oklaski.)*

Marszałek: Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia został wyczerpany.

Następne posiedzenie odbędzie się jutro, we środę o godz. 12.

Jedynym punktem porządku obrad będzie wybór Prezydenta Rzeczypospolitej.

Protokół dzisiejszego posiedzenia będzie wyłożony do przejrzania w Biurze Sejmu.

Posel Jodłowski: Jakies pół godziny temu został zgłoszony przez Stronnictwo Demokratyczne wniosek nagły w sprawie wyrażenia uznania dla zasług Krajowej Rady Narodowej. Prosiłbym o udzielenie głosu posłowi ob. Lechowskiemu dla uzasadnienia nagłości tego wniosku.

Marszałek: Jest jednak propozycja, aby wniosek ten odłożyć do czasu po uchwaleniu regulaminu obrad Sejmu.

Zamykam posiedzenie.

(Koniec posiedzenia o godz. 13 min. 30.)

T R E Ś Ć

	łam		łam
Otwarcie Sejmu Ustawodawczego		Głosowanie.	
Prezydent KRN Bierut	13	Przyjęcie wyboru przez Wicemarszałków.	
Tekst ślubowania poselskiego		Wybór sekretarzy	
Prezydent KRN Bierut	18	Marszałek	32
Przyjęcie tekstu ślubowania		poseł Domiński	32
Powołanie Marszałka Seniora		Marszałek	33
Prezydent KRN Bierut	18	Głosowanie.	
Ślubowanie Marszałka Seniora		Przyjęcie wyboru przez sekretarzy.	
Prezydent KRN Bierut	19	Powołanie sekretarzy	
Objęcie przewodnictwa przez Marszałka Se- nióra		Marszałek	33
Marszałek Senior	19	Ustawa o wyborze Prezydenta Rzeczypospo- litej	
Powołanie sekretarzy tymczasowych		Marszałek	33
Marszałek Senior	20	poseł Jodłowski	34
Ślubowanie posłów		„ Mikołajczyk	35
Marszałek Senior	20	„ Bieńkowski Witold	41
Wybór Marszałka Sejmu		<i>(przerwa w posiedzeniu)</i>	
Marszałek Senior	28	Ustawa o wyborze Prezydenta Rzeczypospo- litej (ciąg dalszy)	
sekretarz Rajkowski	28	poseł Szymanek	42
Marszałek Senior	28	„ Rusinek	42
poseł Szymanek	28	„ Domiński	43
Marszałek Senior	29	„ Mikołajczyk	43
poseł Mikołajczyk	29	„ Jodłowski	44
Marszałek Senior	29	Marszałek	45
Stwierdzenie wyboru na Marszałka posła Wł. Kowalskiego.		poseł Kliszko	46
Objęcie przewodnictwa przez Marszałka		Marszałek	46
Marszałek	29	Przyjęcie ustawy w I, II i III czytaniu.	
Wybór Wicemarszałków		Odczytanie depeš	
Marszałek	30	sekretarz Wysocki	47
poseł Drobner	31	Wniosek nagły Stronnictwa Demokratycznego w sprawie wyrażenia uznania Krajowej Ra- dzie Narodowej	
Marszałek	31	poseł Jodłowski	48
sekretarz Rajkowski	31	Marszałek	48
poseł Mikołajczyk	31	Zamknięcie posiedzenia.	
Marszałek	32		
poseł Mikołajczyk	32		
Marszałek	32		
poseł Hochfeld	32		
Marszałek	32		

